

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ З ЦІННИХ ПАПЕРІВ ТА ФОНДОВОГО РИНКУ

вул. Князів Острозьких, 8, корпус 30, м. Київ, 01010, тел.: (044) 280-40-95, 254-23-31

E-mail: info@nssmc.gov.ua, сайт: www.nssmc.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 37956207

від _____ 20__ р. № _____

На № _____ від _____ 20__ р.

Професійна асоціація учасників ринків капіталу та деривативів

вул. Є. Сверстюка, 19, оф. 311,
м. Київ, 02002

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (далі – Комісія) розглянула лист Професійної асоціації учасників ринків капіталу та деривативів від 03.10.2025 № 129-01 (вх. Комісії від 03.10.2025 № 22876) (далі – лист) та повідомляє наступне.

Вимоги до корпоративного управління в професійних учасниках ринків капіталу та організованих товарних ринків (далі – професійний учасник) встановлені стандартами корпоративного управління (далі – Стандарти), зокрема, Стандартом № 1 «Корпоративне управління в професійних учасниках ринків капіталу та організованих товарних ринків. Основні поняття та терміни», затвердженим рішенням Комісії від 30.12.2021 № 1288, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 28.02.2022 за № 261/37597 (далі – Стандарт № 1), Стандартом № 2 «Корпоративне управління в професійних учасниках ринків капіталу та організованих товарних ринків. Організація та функціонування системи внутрішнього контролю в професійних учасниках, які є підприємствами, що становлять суспільний інтерес та які не є банками», затвердженим рішенням Комісії від 30.12.2021 № 1289 (далі – рішення № 1289), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 28.02.2022 за № 258/37594, та Стандартом № 4 «Корпоративне управління в професійних учасниках ринків капіталу та організованих товарних ринків. Організація та функціонування системи внутрішнього контролю в професійних учасниках, які не належать до підприємств, що становлять суспільний інтерес та до системно важливих професійних учасників» (далі – Стандарт № 4), затвердженим рішенням Комісії від 30.12.2021 № 1291 (далі – рішення № 1291), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 28.02.2022 за № 263/37599.

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат 6FA97849F1B2570D040000003A97000000080700

Підписувач Магомедов Руслан Садрудинович

Дійсний з 02.05.2025 11:46:00 по 02.05.2026 11:46:00

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку

№ 28/02/18672 від 28.10.2025

Щодо питання 1, наведеного у листі, слід зазначити наступне.

Відповідно до вимог пункту 5 глави 1 розділу II Стандарту № 4 орган, відповідальний за здійснення нагляду, професійного учасника з числа членів такого органу визначає відповідальну особу, на яку покладено обов'язок із забезпечення реалізації функції комплаєнсу, або створює комітет з питань комплаєнсу. Зазначена відповідальна особа (комітет) забезпечує належний вплив органу, відповідального за здійснення нагляду, на функціонування підсистеми комплаєнсу у відповідності до вимог цього Стандарту та звітує про результати своєї діяльності не рідше ніж одного разу на рік.

Згідно з пунктом 4 глави 1 розділу III Стандарту № 4 професійний учасник може визначати організаційну структуру системи внутрішнього контролю (далі – СВК) з урахуванням особливостей виду професійної діяльності на ринках капіталу та організованих товарних ринках (далі – професійна діяльність), характеру та обсягів операцій, що здійснюються ним під час провадження такої діяльності, а також ризиків, властивих такій діяльності в межах наступних вимог, зокрема, професійні учасники замість створення підрозділів, які виконують функції з управління ризиками, комплаєнсу та внутрішнього аудиту, мають право призначити окремих посадових осіб для виконання відповідних функцій: комплаєнс-менеджера, ризик-менеджера та внутрішнього аудитора (такі особи повинні дотримуватися вимог, встановлених, відповідно, у главах 2-4 цього розділу).

При цьому, підпунктом 35 пункту 1 розділу II Стандарту № 1 встановлено, що посадові особи СВК професійного учасника або іншої фінансової установи – це керівники самостійних підрозділів, які виконують функції з управління ризиками, внутрішнього аудиту та комплаєнсу та / або окремі особи, які виконують функції ризик-менеджера (ризик-офіцера), комплаєнс-менеджера (комплаєнс-офіцера) та внутрішнього аудитора у професійному учаснику або у іншій фінансовій установі.

Водночас, відповідно до вимог пункту 4 глави 2 розділу III Стандарту № 4 з метою забезпечення належного та незалежного виконання комплаєнс-підрозділом (комплаєнс-менеджером) функцій, передбачених пунктами 2 та 3 цієї глави, професійний учасник повинен дотримуватися, зокрема, таких вимог:

керівник комплаєнс-підрозділу (комплаєнс-менеджер) призначається та звільняється органом, відповідальним за здійснення нагляду, професійного учасника та є підзвітним безпосередньо органу, відповідальному за здійснення нагляду;

працівники комплаєнс-підрозділу призначаються та звільняються в порядку, визначеному положенням про підрозділ, органом, відповідальним за здійснення нагляду, або за поданням керівника комплаєнс-підрозділу відповідною особою, яка здійснює виконавчі функції, та з урахуванням вимог чинного законодавства про працю.

З урахуванням зазначеного вище, вимогами Стандарту № 4 не передбачено можливості покладання функції комплаєнс-менеджера на члена наглядової ради.

Крім того, вимогами Стандарту № 4 також передбачено можливість покладання функцій комплаєнс-менеджера та / або ризик-менеджера на іншого працівника (працівників) професійного учасника, якщо ця особа (особи) та / або працівник (працівники) задовольняють вимогам відповідно до пунктів 1 та / або 2 глави 4 розділу IV цього Стандарту та, водночас, не виникає не врегульований конфлікт

інтересів. При цьому, виконання функцій комплаєнс-менеджера та / або ризик-менеджера має здійснюватися різними особами, які здійснюють виконавчі функції відповідно до структури управління професійного учасника.

Щодо питання 2, наведеного у листі, слід зазначити наступне.

Згідно з пунктами 1, 2 та 4 глави 1 розділу IV Стандарту № 4 професійний учасник повинен забезпечувати управління ризиками некомпетентності, зокрема, шляхом виконання вимог цього розділу. Голова та члени органу, відповідального за здійснення нагляду, голова та члени колегіального виконавчого органу, особа, яка здійснює повноваження одноосібного виконавчого органу, посадові особи та працівники СВК професійного учасника, інші особи, визначені нормативно-правовими актами (далі – НПА) Комісії, повинні відповідати кваліфікаційним вимогам, зокрема, щодо професійної придатності, визначеним цим Стандартом як сукупність знань, професійного та управлінського досвіду особи, необхідних для належного виконання посадових обов'язків з урахуванням бізнес-плану (бізнес-стратегії) професійного учасника.

При цьому, згідно з абзацом першим пункту 3 глави 2 розділ IV Стандарту № 4 орган, відповідальний за здійснення нагляду, повинен мати колективну придатність, яка відповідає типу професійного учасника, економічній сутності, обсягу та складності операцій, які здійснюються таким учасником, та переліку послуг, які надаються у межах такої діяльності.

Відповідно до вимог пункту 1 глави 2 розділу IV Стандарту № 4 голова та члени органу, відповідального за здійснення нагляду, повинні володіти знаннями у сферах професійної діяльності, її регулювання, корпоративного управління, у тому числі функціонування СВК в обсязі, необхідному для ефективного виконання покладених на них у професійному учаснику обов'язків (у тому числі для роботи у комітетах).

Крім того, відповідно до абзацу другого пункту 3 глави 2 розділу IV Стандарту № 4 не менше половини членів органу, відповідального за здійснення нагляду, включаючи голову цього органу професійного учасника, зобов'язані мати досвід роботи не менше трьох років у професійних учасниках, інших фінансових установах, у тому числі в іноземних фінансових установах / товарних біржах, та / або в органах державного контролю за такими особами, та / або в саморегулювних організаціях професійних учасників, у тому числі не менше одного року на керівних посадах (член органу, відповідального за здійснення нагляду, керівник фінансової установи / товарної біржі або його заступник, член виконавчого органу, головний бухгалтер або його заступник, керівник підрозділу або його заступник, керівник, його заступник та інший член органу управління саморегулювної організації професійних учасників).

Таким чином, підсумовуючи вищесказане, досвід роботи членів наглядової ради повинен відповідати вимогам, визначеним пунктом 3 глави 2 розділу IV Стандарту № 4. У разі якщо наглядова рада складається з трьох осіб, то хоча б два члени наглядової ради повинні мати досвід роботи, встановлений пунктом 3 глави 2 розділу IV Стандарту № 4. Однак, при цьому, усі члени наглядової ради повинні відповідати кваліфікаційній вимозі щодо професійної придатності, тобто мати сукупність знань, професійний та управлінський досвід, необхідні для належного виконання покладених на таких осіб посадових обов'язків у професійному учаснику, відповідно до отриманої

таким учасником ліцензії, а також мати колективну придатність, яка відповідає типу професійного учасника, економічній сутності, обсягу та складності операцій, які ним здійснюються, та переліку послуг, які надаються у межах такої діяльності.

Щодо питання 3, наведеного у листі, слід зазначити, що усі Ліцензійні умови містять норми про те, що заявник / ліцензіат організовує корпоративне управління із дотриманням вимог, встановлених у Стандартах, а також для провадження відповідного виду професійної діяльності повинен мати затверджені уповноваженим органом управління внутрішні документи (правила, положення, регламенти тощо), які відповідають вимогам НПА Комісії, в тому числі Стандартам.

Також, вимогами, встановленими в абзацах першому та другому пунктів 5 рішень № 1289 та № 1291, передбачено, що професійні учасники, на яких поширюється дія цих Стандартів, повинні розробити та затвердити внутрішні документи, що передбачені цими Стандартами, а також подати офіційним каналом зв'язку до Комісії копії затверджених внутрішніх документів, що відповідають вимогам цих Стандартів, протягом десяти робочих днів з дня затвердження останнього з них, але не пізніше 30.06.2022 (крім інструкцій та договорів, що регулюють права та обов'язки конкретних працівників, а також документів, що зазначаються тільки у тих вимогах цих Стандартів, обов'язок застосування яких або граничний термін приведення діяльності у відповідність з якими, згідно з цими рішеннями, настає після 30.06.2022).

Копія документа, зазначеного у пункті 2 цього рішення (у разі його прийняття загальними зборами учасників), повинна бути подана до Комісії способом, у термін та у складі документів, що визначені у абзаці першому цього пункту.

У зв'язку з введенням в Україні воєнного стану відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022, з метою сприяння стабільності ринків капіталу та організованих товарних ринків шляхом визначення особливостей діяльності професійних учасників в умовах воєнного стану, враховуючи, що вищезазначені обставини ускладнюють для таких учасників виконання вимог, наведених у двох попередніх абзацах, було прийнято рішення внести зміни до пунктів 5 рішень № 1289 та № 1291.

Так, пунктом 1 рішення Комісії від 01.06.2022 № 508 «Щодо виконання вимог пункту 5 рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 30.12.2021 № 1291 у зв'язку з введенням воєнного стану» (зі змінами) (далі – рішення № 508) встановлено, що граничний строк для виконання професійними учасниками вимог абзаців першого та другого пункту 5 рішення № 1291, у частині подання офіційним каналом зв'язку до Комісії затверджених внутрішніх документів, становить 90 календарних днів після завершення дії воєнного стану.

Відповідно до пункту 1 рішення Комісії від 01.06.2022 № 509 «Щодо виконання вимог пункту 5 рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 30.12.2021 № 1289 у зв'язку з введенням воєнного стану» (зі змінами) (далі – рішення № 509) граничний строк для виконання професійними учасниками вимог абзаців першого та другого пункту 5 рішення № 1289, у частині подання офіційним каналом зв'язку до Комісії копій затверджених внутрішніх документів, становить 90 календарних днів після завершення дії воєнного стану.

При цьому, вимоги, встановлені у пунктах 1 рішень № 508 та № 509, набирають чинності з 01.01.2026.

Крім того, рішеннями Комісії від 21.06.2022 № 704 «Щодо виконання вимог деяких рішень Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку у зв'язку з введенням воєнного стану» (зі змінами) та від 14.02.2025 № 09/21/1838/K03 «Щодо строків подання ліцензіатами до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку деяких документів та інформації на виконання вимог пункту 3 Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 21.02.2024 № 208» передбачено, що граничний строк подання ліцензіатами до Комісії документів та інформації щодо приведення ліцензіатами своїх внутрішніх документів у відповідність до Ліцензійних умов, зокрема щодо відповідності Стандартам, становить 90 календарних днів після завершення дії воєнного стану.

Отже, враховуючи вищенаведене, до 01.01.2026 професійні учасники повинні запровадити у себе систему корпоративного управління відповідно до вимог Стандартів, зокрема, запровадити СВК, розробити, затвердити відповідні внутрішні документи та призначити відповідних осіб. При цьому, термін, встановлений законодавством для подання до Комісії офіційним каналом зв'язку копій затверджених внутрішніх документів, що відповідають вимогам Стандартів, становить 90 календарних днів після завершення дії воєнного стану.

Щодо додаткового питання 1, наведеного у листі, слід зазначити наступне.

Відповідно до пункту 9 Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» (далі – Закон про ринки капіталу) з дня набрання чинності цим Законом професійні учасники, що функціонують у формі товариства з обмеженою відповідальністю або товариства з додатковою відповідальністю та в яких не створено наглядову раду або інший орган, відповідальний за здійснення нагляду, можуть на загальних зборах учасників прийняти рішення про тимчасове, протягом дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 № 64/2022, затвердженням Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 № 2102-ІХ, та 90 днів з дня його припинення або скасування, покладення виконання функцій органу, відповідального за здійснення нагляду, на загальні збори учасників. У разі прийняття передбаченого цим пунктом рішення вимоги абзаців першого – третього частини сьомої статті 76 цього Закону не поширюються на загальні збори учасників, що виконують функції органу, відповідального за здійснення нагляду.

Таким чином, орган, відповідальний за здійснення нагляду, має бути створений не пізніше ніж протягом 90 днів з дня припинення дії воєнного стану.

Враховуючи викладене, а також вимоги, встановлені в абзацах першому та другому пунктів 5 рішень № 1289 та № 1291, до 01.01.2026 року товариствам, які на виконання норм Закону про ринки капіталу прийняли рішення щодо покладання виконання функцій органу, відповідального за здійснення нагляду, на загальні збори, поклали функції комплаєнс-менеджера та ризик-менеджера на різних осіб, які виконують виконавчі функції в товаристві, та призначення внутрішнього аудиту, повинні запровадити СВК в повному обсязі, в тому числі розробити та затвердити

внутрішні документи, що передбачені Стандартами, з урахуванням того, що функції органу, відповідального за здійснення нагляду, виконують загальні збори не довше ніж протягом 90 календарних днів після завершення дії воєнного стану.

Щодо додаткового питання 2, наведеного у листі, слід зазначити, що відповідно до пункту 4 розділу I Порядку погодження особи, призначеної на посаду керівника професійного учасника ринків капіталу та організованих товарних ринків, посадових осіб системи внутрішнього контролю та осіб, відповідальних за здійснення фінансового моніторингу, затвердженого рішенням Комісії від 14.11.2024 № 09/21/1418/K03, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28.11.2024 за № 1806/43151 (далі – Порядок № 1418), посадовими особами СВК професійного учасника є керівники самостійних підрозділів, які виконують функції з управління ризиками, внутрішнього аудиту та комплаєнсу та/або окремі особи, які виконують функції ризик-менеджера (ризик-офіцера), комплаєнс-менеджера (комплаєнс-офіцера) та внутрішнього аудитора у професійному учаснику.

Відповідно до вимог пункту 11 розділу I Порядку № 1418 такі особи повинні відповідати вимогам щодо професійної придатності та ділової репутації, встановленим цим Порядком та Стандартами.

При цьому, пунктом 8 глави 4 розділу IV Стандарту № 4 встановлено, що вимоги до професійної придатності працівників підрозділів з комплаєнсу, управління ризиками, внутрішнього аудиту професійного учасника, крім визначених у цьому розділі, встановлюються професійним учасником у внутрішніх документах, що регулюють функціонування СВК.

Відповідно до вищезазначеного, погодження посадових осіб СВК можливе тільки після розробки та затвердження внутрішніх документів, передбачених Стандартами.

Щодо додаткового питання 3, наведеного у листі, слід зазначити наступне.

Відповідно до пункту 5 глави 1 розділу II Стандарту № 4 орган, відповідальний за здійснення нагляду, професійного учасника з числа його членів створює постійно діючий комітет з управління ризиками, крім випадків, передбачених цією главою 1 та главою 2 цього розділу.

У разі якщо органом, відповідальним за здійснення нагляду, професійного учасника не створюються комітети (комітет), передбачені у абзаці першому та / або другому цього пункту, то функції, визначені цим Стандартом, що відносяться до предмету відання таких комітетів (комітету), здійснюються самостійно органом, відповідальним за здійснення нагляду. В такому випадку органом, відповідальним за здійснення нагляду, професійного учасника визначається відповідальна особа з числа його членів, на яку покладаються обов'язки забезпечення функцій окремого комітету або комітету з об'єднаним предметом відання, якщо можливість такого об'єднання передбачена цим Стандартом. При цьому виконання функцій комітету з управління ризиками та / або функцій комітету з питань аудиту має здійснюватися різними відповідальними особами з числа членів органу, відповідального за здійснення нагляду професійного учасника. На відповідальну особу з числа членів органу, відповідального за здійснення нагляду, професійного учасника, яка здійснює функцію комітету з управління ризиками, може бути додатково покладена функція ризик-менеджера.

Таким чином, Стандартом № 4 передбачена можливість замість створення комітету з управління ризиками визначити відповідальну особу з числа членів органу, відповідального за здійснення нагляду, на яку покладаються обов'язки забезпечення функцій комітету з управління ризиками. На таку особу додатково може бути покладено функції ризик-менеджера.

Щодо додаткового питання 4, наведеного у листі, слід зазначити, що відповідно до абзацу другого пункту 1 глави 2 розділу II Ліцензійних умов провадження професійної діяльності на ринках капіталу – діяльності з торгівлі фінансовими інструментами, затверджених рішенням Комісії від 21.02.2024 № 208, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 11.03.2024 за № 349/41694 (далі – Ліцензійні умови № 208), заявник / ліцензіат організовує корпоративне управління із дотриманням вимог, встановлених у Стандартах та цих Ліцензійних умовах.

Також, пунктом 1 глави 6 розділу II Ліцензійних умов № 208 встановлено, що заявник / ліцензіат для провадження діяльності з торгівлі фінансовими інструментами повинен мати затверджені уповноваженим органом управління внутрішні документи (правила, положення, регламенти тощо), які відповідають вимогам НПА Комісії, в тому числі Стандартам, зокрема, й про організацію контролю (комплаєнсу), порядок організації та здійснення внутрішнього аудиту, про систему управління ризиками із зазначенням видів ризиків, методики їх розрахунку, заходів зниження ризиків, порядок та умови їх застосування.

Зважаючи на зазначене, професійний учасник, який подає документи на отримання іншої ліцензії, становиться заявником. В такому випадку, такий заявник повинен запровадити у себе СВК в повному обсязі відповідно до вимог, встановлених Стандартом № 4, у тому числі створити орган, відповідальний за здійснення нагляду.

Щодо додаткового питання 5, наведеного у листі, слід зазначити наступне.

Відповідно до статті 2 Закону про ринки капіталу аутсорсинг – це залучення професійним учасником на підставі відповідного договору іншої особи (надавача послуг) до здійснення процесів, надання послуг, виконання робіт, що становлять частину провадження таким професійним учасником професійної діяльності.

Частиною шостою статті 70 Закону про ринки капіталу встановлено, що професійні учасники під час провадження професійної діяльності можуть використовувати аутсорсинг. Професійний учасник, який використовує аутсорсинг, несе повну та безумовну відповідальність за дії надавача послуг, що вчиняються таким надавачем послуг на виконання договору про аутсорсинг. Вимоги до використання аутсорсингу встановлюються Комісією.

Абзацом другим пункту 7 глави 1 розділу III Стандарту № 4 також передбачено, що професійні учасники можуть передавати окремі завдання або процеси в рамках функцій СВК на аутсорсинг тільки у випадках, в порядку та на умовах, визначених НПА Комісії.

Враховуючи зазначене, товариство замість призначення окремої посадової особи для виконання функцій внутрішнього аудитора може передати цю функцію на

аутсорсинг. Водночас, спеціаліст компанії, якому буде передано функцію внутрішнього аудиту, повинен відповідати вимогам, встановленим Стандартом № 4.

При цьому, відповідний НПА Комісії, яким би встановлювалися вимоги до компанії, котра буде виконувати функції внутрішнього аудиту на умовах аутсорсингу, перебуває на стадії розробки.

Голова Комісії

Руслан МАГОМЕДОВ

Вик. Вікторія ФЕДОСЕНКО
тел.: 280-85-92